

Handläggare:

Annelie Izindre
Skolchef

Tjut, Remissvar av SOU 2022:53: Statens ansvar för skolan-ett besluts-och kunskapsunderlag

Diarienummer: KS/2022:427

Beslutsinstans: Kommunstyrelsen

Beskrivning av ärendet

Generaldirektör Thomas Persson, överlämnande 7 november 2022 utredningen ”Statens ansvar för skolan-ett besluts- och kunskapsunderlag” (SOU 2022:53). Betänkandet remitterades 22 december och yttrande ska lämnas in till Utbildningsdepartementet senast 31 mars. Kommuner och andra instanser förväntas svara på remissen.

Regeringen beslutade den 22 december 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag som kan skapa förutsättningar för ett statligt huvudmannaskap för skolan. Utredningen har initierats utifrån att skolan inte är likvärdig, att ansvarsfördelningen inom skolan inte är tydlig, att kunskapsresultaten har försämrats och att ansvar och befogenheter inte hänger ihop inom skolan. Utredningen påvisar bland annat att; den statliga styrningen inte är anpassad efter huvudmännens varierande förutsättningar och kapacitet inte finns att klara uppdraget att driva, följa upp och utveckla verksamheten:

”För små kommuner kan det vara svårt att ha den kapacitet och kompetens som krävs för att fullt ut bedriva skolverksamheten.”

Ingen myndighet inom skolan har idag ett övergripande ansvar för en strategisk kompetensförsörjning. De riktade statliga bidragen försvårar långsiktig planering och skapar mer administrativt arbete för huvudmännen. Statsbidragens effekter är knappt mätbara då de enbart resulterar till kortsiktiga insatser.

Utredningen framhåller förslag på antingen ett fullgånget förstatligande av skolan eller ökad statlig styrning:

1. Ett fullgånget förstatligande med statligt huvudmannaskap för skolan. Staten har systemansvar och huvudmannaskap. Systemansvaret inbegriper offentliga skolor, Komvux och fristående skolor. Staten tar över kommunernas roll som styraktörer och den ekonomiska styrningen över skolan. Inom Komvux kan huvudmannaskapet vara skilt från lednings-drifts- och arbetsgivaransvaret om utbildningen bedrivs på entreprenad. Då ligger ansvaret på de enskilda utbildnings-samordnarna. I detta alternativ presenteras två nya skolmyndigheter istället för skolverket, skolinspektionen, Specialpedagogiska myndigheten (SPSM) och Sameskolstyrelsen. En myndighet hanterar statens systemansvar för skolan och arbetar med styrning och stöd både till de offentliga skolorna och Komvux samt till de fristående skolorna. En annan myndighet hanterar huvudmannaskapet för det offentliga skolorna och Komvux. I förslaget fortsätter kommunen ansvara för skolskjuts, samordning av insatser vid problematisk frånvaro, kommunalt aktivitetsansvar (KAA) och den uppsökande verksamheten för individer i behov av Komvux. Huvudman ansvarar även för kompetensutveckling men staten bör öka sitt ansvarstagande för lärares och rektorers

professionsutveckling. Staten bör säkerställa kompetensbehovet och kompetensförsörjningsbehovet på skolan. Resursfördelning bör spegla skillnader i behov, kostnadsläge och ansvar och bör i liten utsträckning ske via riktade statsbidrag.

Resursfördelning bör ske efter en nationell resursfördelningsmodell enligt:

- En grundersättning per elev
- Ett strukturtillägg, huvudmän har olika strukturella förutsättningar.
- Ett ansvarstillägg, avser att kompensera för att huvudmän har olika ansvar enligt lagstiftningen.
- Ett individuellt tillägg för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd, dels för elever som deltar i modersmålsundervisningen.

Resursfördelningsmodell avser även gymnasiet. Vidare utredningsmodell för grundsärskolan, gymnasiesärskola och fritidshem ska utarbetas.

2. Kommunerna har kvar huvudmannaskapet men staten förstärker sitt ansvar. Kommun fortsätter vara huvudman och har drift – och ledningsansvar och arbetsgivaransvar. Inom komvux kan kommunerna bedriva utbildningen i egen regi eller på entreprenad. Fristående skolor har fortsatt enskilda huvudmän. Staten har systemansvar för kommunala skolor, komvux och fristående skolor. Systemansvaret kan se annorlunda ut då det måste anpassas till att det finns fler huvudmän. Systemansvarig skolmyndighet finns i detta alternativ. Dock ingen ny myndighet med huvudmannansvar.

I alternativ 2 bör staten ansvara för resursfördelningen till enskilda huvudmän. Staten ska tillämpa samma resursfördelningsmodell som vid ett fullgånget förstatligande.

Hur tilldelning av resurser till enskilda huvudmän ska gå till bör utredas vidare.

Staten bör förstärka sitt finansieringsansvar även för de kommunala huvudmännen. Till exempel genom att förstärka likvärdighetsbidraget och bredda det till fler skolformer.

Den systemansvariga myndigheten bör ansvara för tilläggsbelopp.

Utredningen lyfter alternativ 2 med motiveringen att alternativ 1 är en alldeles för stor omotiverad förändring, i alternativ 1 krävs 20 års implementering i jämförelse med 10 år för alternativ 2.

Beslutsunderlag

Presentationmaterial från SKR

Kort info om statens ansvar för skolan SOU

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till kommunstyrelsen:

Lämna remissvar från Storfors kommun:

Med tanke på den korta tiden att förhålla sig till en rad stora bedömningar bör det lyftas att det saknas konkreta förslag för bedömning vad gäller förskola och att det saknas en röd tråd i utredningen från förskola till vuxenutbildning. Många av bedömningarna kräver vidare utredning. Det behöver även lyftas vilka skillnader det blir för eleverna i de två föreslagna alternativen. Samt vilka följder det blir i den dagliga verksamheten med de föreslagna myndigheterna.

Beslutet ska skickas till

Annelie Izindre, skolchef

Erik Rådberg, rektor Bjurtjärns skola

Maria Smeds, rektor Kroppa skolan

Lena Duvander, bitr rektor Kroppaskolan

Jesper Fromholdt, Tf rektor Vargbroskolan